

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Internacionalizace, spolupráce, inovace, reflexe a evaluace v přípravě budoucích učitelů

CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_068/0015764

Metodika výuky předmětu

Hra na klávesový nástroj 1

KHK/HRMŠ1

Autor metodiky

doc. PaedDr. Miloš KODEJŠKA, CSc.

Cíl metodiky a zaměření úprav předmětu

Cílem předložené metodiky výuky předmětu HRMŠ1 na Katedře hudební výchovy a kultury PedF ZČU je maximálně zpřístupnit studentům 1. semestru Učitelství pro MŠ program výuky hra na klávesové nástroje s ohledem na jejich individuální předpoklady, výukové možnosti a využitelnost ve výukové praxi v běžné mateřské škole. Metodika výuky, která je v tomto předmětu inovována, podporuje odborné hudební kompetence. V předložené metodice je zřetel kladen na evaluaci a autoevaluaci hudebně pedagogické práce a reflexi dosažených klavírních a hudebních dovedností u studentů učitelství pro mateřské školy, na rozvoj hudebně kognitivního vnímání a zároveň estetického prožívání v procesu klavírní výuky a rovněž jejího domácího studia. Důraz je položen na progresivní vzdělávací metody a techniky, které jsou následně v textu specifikovány. Předložená metodika vede studenty ke kritickému myšlení a k hudebně uměleckému nadhledu a evaluaci v řadě uvedených oblastí, které jsou v ní specifikovány.

Pro koho je metodika určena

Metodika je určena pro vyučující předmětu HRMŠ 1. Představuje podpůrný nástroj pro uskutečnění dále stanovených reflektivních a evaluačních strategií.

Kdy byla metodika zpracována

Metodika byla zpracována ve školním roce 2021/2022.

Rozsah metodiky

Dokument je zpracován v rozsahu 6 stran.

Nově zařazené nebo upravené evaluační aktivity a nástroje

Rozvoj kompetence pro evaluaci a autoevaluaci je v programu podpořen instrumenty, které jsou následně rozvinuty do metodických poznámek pro vyučujícího.

Evaluační nástroje:

1. Výběr nových notových materiálů s rozvojovou dynamikou klavírních dovedností.
2. Vytvoření nového Individuálního programu hry na klávesové nástroje pro studenty s výkonovou diferenciací v úrovních A a B.
3. Vytvoření instruktivních videonahrávek pro studenty.
4. Podněcování diskusí ve skupině.
5. Doplnkové e maily studentů s dotazy.
6. Možnost pravidelných konzultací mimo výuku.
7. Systém digitálního hodnocení klavírních výkonů studentů vyučujícím.
8. Tvořivý kontakt vyučujícího a studenta prostřednictvím masmediální komunikace.

Autoevaluační nástroje:

1. Analýza vlastních videonahrávek v rámci masmediální komunikace.
2. Hlubší sebereflexe studenta v oblasti jeho dovednostního vývoje v rámci individuálních konzultací nebo monitoringu.
3. Diskuse ve skupině o využití skladeb a písní v práci s dětmi.
4. Vytváření vlastního portfolia skladeb a písní v úložišti.

Metodické poznámky pro vyučujícího

Metodika výuky je určena vyučujícím předmětu KHK/HRMŠ v rámci Učitelství pro MŠ. Metodiku představujeme v následujících kontextech:

- Metakognitivní analytická reflexe je zaměřena na rozvoj schopnosti zpětného náhledu na činnost studenta i vyučujícího. Student vyhodnocuje v individuálních kontaktech s vyučujícím vlastní rozvoj základních hudebních vědomostí souvisejících s utvářením klavírních dovedností, jejich vnitřní a vnější podmínky. Vyučující individuálně posuzuje adekvátnost požadavků na hudebně teoretické vědomosti související s dynamikou rozvoje klavírních dovedností.
- U nově vytvořených programů „A“ (začátečníci) a „B“ (s předcházejícími znalostmi a klavírními dovednostmi) bude vyučující seznamovat studenty s důvody, proč jsou adekvátní teoretické vědomosti vycházející z jednotlivých klavírních cvičení důležité, a to včetně jejich praktické využitelnosti.
- Pro předmět HRMŠ1 se vyučující seznámí s nově vypracovanými **videoprogramy**, které přesně korespondují s **notovými záznamy** a s **individuálním programem** (buď ve skupině A – začátečníci nebo ve skupině B – s předchozími klavírními dovednostmi). Tyto didaktické materiály jsou novými nástroji pro evaluaci.
- Vyučující uskuteční **analýzu** konkrétních míst v notách a v nahrávkách a představí způsoby, jak tato místa technicky a interpretačně zvládnout ve hře. Využije vlastní hru na klávesový nástroj a rovněž ukáže videonahrávku.
- Studentská aktivita se projevuje **vytvořením vlastních videonahrávek**, které mají oporu v notovém materiálu, v individuálním programu hry a ve vzoru videonahrávek od vyučujícího. Vyučující poukáže na tuto provázanost při domácím studiu.

- **Analýza kvality nahrávky** studenta se především uskutečňuje tak, že vyučující přímo charakterizuje kvalitu hry dané skladby (cvičení), a to slovně i bodově. Každý student může rovněž předvést výsledek své domácí práce vyučujícímu přímo v prezenční výuce, a tak získat jeho ústní i bodové ohodnocení.
- **Sebereflexe ze strany studenta** bývá častá. V rámci digitální komunikace mají studenti možnost napsat k hodnocení vyučujícího vlastní poznámky, ev. dotazy. Další formou jsou studentské dotazy k vyučujícímu v rámci výuky.
- **Diskuse ve skupině** je evaluační aktivita, která je významná. Vyučující vysvětluje význam dané skladby nebo cvičení pro rozvoj dovedností a rovněž pro využití skladby nebo cvičení v hudebním vzdělávání dětí předškolního věku, například pro hudebně pohybovou nebo poslechovou výchovu, pro etickou výchovu, pro integrativní vyučování.
- Evaluačními nástroji jsou **doplňkové e maily studentů** s dotazy a vyučujícího odpovědi. Jsou při této formě výuky velmi časté a pro kvalitu vzdělávání důležité. **Doplňují je i individuální konzultace studentů s vyučujícími v dohodnutých termínech.**

Poznámka k této oblasti

Nově zařazené evaluační aktivity a nástroje jsou nepostradatelné pro tvůrčí spolupráci vyučujícího a studenta ve všech stádiích (přípravy, prezentace, reflexe z obou stran). Moderní technologie slouží jako prostředek k dosažení kvalitativních výstupů z předmětu HRMŠ1. Propojováním přímé výuky a výuky pomocí masmediálních prostředků se uskutečňuje posun od vědomostí a dovedností k vyššímu stadiu vědomí, které má senzitivní charakter a je **důležité** v utváření klíčové Kompetence kulturního povědomí a vyjádření (autorství videí k oběma programům, samostatná práce studentů s jejich využitím, rozvoj jejich dovedností a vědomostí při natáčení vlastních videí, dovednost je vkládat do úložišť, systém digitálního hodnocení výkonů vyučujícím, oprav výkonů digitálním způsobem provedení se zdůvodňováním, tvořivý kontakt vyučujícího a studenta prostřednictvím masmediální komunikace a prezenčním způsobem).

Nově vytvořené nebo upravené didaktické materiály a pomůcky

Klíčovou pomůckou k evaluaci obsahu vzdělávání v předmětu HRMŠ1 je **série videoprogramů**, které předvádějí dílčí úkoly v **Individuálním programu hry na klávesové nástroje I**. Vyučující poukáže na propojení individuálních programů s těmito videoprogramy.

Metodické poznámky pro vyučujícího

Je třeba koncipovat výuku tak, aby studenti měli možnost vidět a slyšet úhozovou, tempovou, dynamickou, výrazovou, melodickou a rytmickou stránku každé skladby, cvičení, písně. Metodické poznámky zahrnují úvodní informace o obsahu kvalitativně rozdílných programů A a B. Vyučující je představí prostřednictvím videoukázek, které mají k dispozici všichni studenti. Po individuální dohodě doporučí studentům rozdělení do skupiny A a do skupiny B. Do skupiny A patří pouze studenti, kteří dosud neměli žádnou zkušenost s hrou na klávesový nástroj. Do skupiny B vyučující zařadí studenty, kteří hru na klávesový nástroj již studovali např. v ZUŠ, v rámci střední pedagogické školy nebo soukromě. Vyučující přiblíží studentům obou skupin metody práce s nahrávkami, které významně pomáhají získat potřebné vědomosti

a dovednosti. Na příkladech ukáže stopnutí videonahrávky, vyzkoušení individuální hry daného problému, opětné vrácení nahrávky a kontrolu výsledné dovednosti. Vyučující také seznamuje studenty, jak mají vlastní nahrávku připravit a odeslat ke zhodnocení. Metodická inovace dále spočívá ještě ve stanovení dvou termínů tzv. monitoringu v rámci celého semestru. Jeden termín je na počátku a druhý termín je na konci semestru. Jsou to termíny, kdy studenti mají přednostně využívat osobních konzultací s vyučujícím k řešení individuálních potřeb, které mají nejrozličnější charakter (např. osobní, technická, studijní, anatomická nezpůsobilost). Studijní komplex materiálů je soustředěn na:

<https://drive.google.com/drive/folders/IE-HILrNANmYpZqRZFUKDbrTC6xGPLNzz?usp=sharing>

Úplný přehled autorských didaktických materiálů a pomůcek

KODEJŠKA, M. *Individuální klavírní program A*. Učitelství pro MŠ. Plzeň: KHv, 2021.

KODEJŠKA, M. *Individuální klavírní program B*. Učitelství pro MŠ. Plzeň: KHv, 2021.

KODEJŠKA, M. *Notový materiál k 1. semestru v A programu. Kompendium z klavírní školy pro začátečníky*. Učitelství pro MŠ. Plzeň: KHv, 2021.

KODEJŠKA, M. *Notový materiál k 1. semestru v B programu. Kompendium z klavírní školy pro začátečníky*. Učitelství pro MŠ. Plzeň: KHv, 2021.

KODEJŠKA, M. *Videonahrávky autora k jednotlivým úkolům v Individuálním klavírním programu A pro 1. semestr*. Učitelství pro MŠ. Plzeň: KHv, 2021.

KODEJŠKA, M. *Videonahrávky autora k jednotlivým úkolům v Individuálním klavírním programu B pro 1. semestr*. Učitelství pro MŠ. Plzeň: KHv, 2021.

KODEJŠKA, M.- M.POPOVIČ – J.VEREB. *Klavírní doprovody a dirigování písní v MŠ a ZŠ*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, PedF, 2018. ISBN 978-80-7290-976-6.

KODEJŠKA, M. *Výběr lidových a umělých písní pro děti v MŠ a ZŠ*. Kompendium. Učitelství pro MŠ. Plzeň: KHv, 2021.

Způsob ověření evaluačních aktivit

Evaluační aktivity byly ověřeny ve výuce v zimním semestru akademického roku 2022/2023.

Použitá literatura

BEZDĚK, Jiří. *Česká škola hry na keyboard*. 1. díl. Plzeň, 1. vyd. 1998.

BÖHMOVÁ, GRÜNFELDOVÁ, SARAUER. *Klavírní škola pro začátečníky*. Bärenreiter, Praha s.r.o., Praha 2002.

SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1821-7.